

2011. április 10. vasárnap
Pál első levele a korinthusiakhoz 9,1–18
Dr. Peres Imre

Pál ingyenessé teszi az evangéliumot

^{9,1}Nem vagyok szabad? Nem vagyok apostol? Nem láttam Jézust, a mi Urunkat? Nem az én munkám eredménye vagytok-e ti az Úrban? ^{9,2}Ha másoknak nem volnék is apostola, nektek bizony az vagyok, mert apostolságom pecsétje ti vagytok az Úrban. ^{9,3}Ez az én védekezésem azokkal szemben, akik engem bírálgatnak. ^{9,4}Vajon nincs-e szabadságunk arra, hogy együnk és igyunk? ^{9,5}Nincs-e szabadságunk arra, hogy keresztyén feleségünket magunkkal vigyünk, mint a többi apostol, meg az Úr testvérei és Kéfás? ^{9,6}Vagy csak nekem és Barnabásnak nincs szabadságunk arra, hogy ne dolgozzunk? ^{9,7}Ki katonáskodott valaha is a saját zsoldján? Ki ültet szőlőt úgy, hogy nem eszik a terméséből? Vagy ki az, aki nyáját legeltet, és nem iszik a nyáj tejéből? ^{9,8}Vajon csak emberi módon mondom-e ezeket, vagy nem ugyanezt mondja-e a törvény is? ^{9,9}Mert Mózes törvényében meg van írva: "A nyomtató ökör száját ne kösd be." Vajon az ökörről gondoskodik-e így az Isten? ^{9,10}Nem teljes egészében értünk mondja ezt? Bizony, értünk íratott meg, hogy aki szánt, reménységgel kell szántania, és aki csépel, azzal a reménységgel csépeljen, hogy részesedik a termésből. ^{9,11}Ha mi nektek a lelki javakat vetettük, nagy dolog-e az, ha földi javaitokból fogunk aratni? ^{9,12}Ha mások részesedhetnek ezekből, miért nem inkább mi? De mi nem élünk ezzel a szabadsággal, hanem mindent elviselek, hogy semmi akadályt ne gördítsünk a Krisztus evangéliuma elé. ^{9,13}Nem tudjátok, hogy akik a templomi szolgálatokat végzik, a szenthelyből származó eledellel élnek, és akik az oltár körül forgolódnak, az oltárra vitt adományokból részesednek? ^{9,14}Így rendelte az Úr is, hogy akik az evangéliumot hirdetik, az evangéliumból éljenek. ^{9,15}Én azonban ezek közül egyikkel sem éltem. De nem azért írtam nektek ezeket, hogy velem is így történjék ezután, mert jobb meghalnom, minthogy valaki dicsekedésemet félremagyarázza. ^{9,16}Mert ha az evangéliumot hirdetem, azzal nincs mit dicsekednem, mivel kényszer nehezedik rám. Jaj nekem ugyanis, ha nem hirdetem az evangéliumot! ^{9,17}Mert ha önként teszem ezt, jutalmat kapok, ha pedig nem önként, sáfársággal vagyok megbízva. ^{9,18}Mi tehát a jutalmam? Az, hogy prédikálásommal ingyenessé teszem a Krisztus evangéliumát anélkül, hogy élnek az evangélium hirdetésével együtt járó szabadsággal.

Amit a textusról tudni kell:

- exegetikai megjegyzések
- teológiai összefüggések feltárása

vitt magával, hanem női kísérői is voltak, akiket a korinthusiak úgyszintén támogatandó személyeknek tartottak, vagy legalább is azt gondolták, hogy Pál ezt tőlük elvárja, és még gondolja is, hogy joggal. Pál egyrészt kifejti, hogy az ószövetségi kultikus szokásoknak megfelelően tulajdonképpen joga lenne erre, és idéz erről néhány példát, ő azonban sokkal előzékenyebb, minthogy követelődző legyen, és inkább önkéntesen, ingyen és viszontszolgáltatás nélkül hirdette és tovább is hirdeti az evangéliumot. Inkább lemond az ilyen jogról, hogy az evangélium hirdetése ne szenvedjen kárt, és az embereknél ne ütközzön akadályba.

1–3. vers

Az apostol rétorikai kérdésekkel kezdi további gondolatainak kifejtését, ami itt az önvédelemre használ. A kérdések valószínűleg valamilyen módon reflexiók a nyílt vagy háttéri támadásokra, s lehet, hogy akár pontosan is ezeket a vádakot emelték ellene némelyek a radikálisabb korinthusiak közül. Először szabadságára apellál (οὐκ εἰμι ἐλεύθερος), ami bizonyára önrendelkező jogára utal. Ehhez szorosan tartozik a másik védelmi gondolat: nem vagyok apostol (οὐκ εἰμι ἀπόστολος)? Az apostolság kétségbe vonása talán abból eredhetett, hogy némelyek Korinthusban¹ (de másutt is) csak olyan embert ismerhettek el apostolnak, aki

¹ Vö. Pál hivatkozását arra, hogy ő mégis csak apostolnak tartja magát a korinthusiak számára: 2Kor 3,2.

személyesen látta az Urat, és tőle kapta a megbízást az evangélium hirdetésére. Tehát akinek az apostolsága rendkívüli kiválasztás és megbízás lenne.² Mivel Pál apostol nem tartozott a Tizenkettő közé, ezért az ő apostolságát Korinthusban kételkedve fogadták, mintha csak önjelölt apostol lenne. Ezért Pál azzal nyomatékosítja érvelését, hogy hivatkozik arra, hogy ő is látta az Urat: Ἰησοῦν τὸν κυρίου ἡμῶν ἑώρακα. A hivatkozás valószínűleg damaszkuszi élményére vonatkozhatott (ApCsel 9,3; 1Kor 15,8), ahol Pál a feltámadott Urat láthatta látomásában.³ A görög ἑώρακα (ὄραω) jelenthet testi érzékszervekkel való látást, de gyakori ez a kifejezés az apokaliptikus vagy misztikus irodalomban is, ahol bizonyos „lelki látásról” van szó. Annak ellenére, hogy Pálnak ilyen rendkívüli látásban volt része, némelyek Korinthusból ezt nem tartották sokra, sőt: itt annak lehetünk tanúi, hogy Pál damaszkuszi Krisztus-élményét kritika érte, és nem aratott vele elismerést az akkori egyház néhány teológusánál. Ma már elég nehéz megállapítani, hogy pontosan miért fogadták ezt ilyen kritikusan: vagy Krisztus mennybemenetele miatt, mert ezzel lezárultnak tekintették a további magánkommunikációt a megdicsőült Krisztussal,⁴ vagy egyáltalán a páli misztika miatt, mint a kijelentés kérdéses forrása, vagy valami többet tudhattak Pál betegségéről, amely ott húzódtatott az ő – kételkedést kiváltó – látomásai mögött.⁵ Valóban csak a tévtanítások és azok gyanús szerzési háttere volt az igazi indok az ilyen kijelentésére? Pál érvelésében próbálja elhárítani a korinthusiak gyanakvását azzal is, hogy visszautal korábbi munkájára, amelyet Korinthusban mint apostol és misszionárius végzett. Hiszen az ő munkájának eredménye az, hogy Korinthusban hirdették az evangéliumot, és hogy a korinthusiak Krisztus-hitre tértek. Sőt egyenesen munkája és apostolsága pecsétjének nevezi őket: σφραγίς μου. Különös, hogy az apostol még ezek után is, amikor annyit bántották őt Korinthusban, olyan mélyen ragaszkodó maradt ehhez a gyülekezethez. Bizonyára tudja, hogy nem az egész közösség vélekedik így, ezért az ellenkezők és ellenségeskedők miatt nem fordul el azoktól is, akiket igazán szeretett és akik továbbra is ragaszkodó testvérek maradtak, és apostoluknak tartották őt. Tudjuk, hogy sajnos ez a civakodás nem maradt abba, hanem a következő levélben még argumentálóbb érveléssel próbálja elhárítani a személyét ért igaztalan támadásokat. Most tehát próbál erős maradni, és ésszerű érvekkel védekezni (ἀπολογία) azok ellen, akik bírálják (ἀνακρινοῦσίν) és támadják.

4–5. vers

Pál azon a véleményen van, hogy az apostoli tisztből kifolyólag adódnak bizonyos jogok vagy jogos elvárások is, amit ő ἐξουσία szóval fejez ki. Ez a kifejezés ebben az összefüggésben pozícióból eredő tekintélyt vagy tisztelet jelent, és az ezzel együtt járó jogot. Többek között arra akar utalni az apostol, hogy ahol szolgál, ott elvárhatja, hogy ingyen kapjon ételt és italt (φαγεῖν καὶ πίνειν), és így a helyi keresztyén közösség járuljon hozzá az ő étkezéséhez. Ugyan ezt véli jogosnak a társai számára – olyan esetben is, ha a miszsiói úton levő kísérő nő(tanítvány) vagy feleség: ἀδελφὴ γυνή. Ezt a meghatározást a legtöbb fordítás „keresztyén feleség”-nek fordítja, mintha Pálnak felesége lett volna (vö. 1Kor 7,7). Valójában ez csak fikatív feltevés, mert Pál retorikai érvelés alapján jut el ehhez az argumentumhoz.⁶ Ezért folytatja, és hivatkozik még a többi apostolra (οἱ λοιποὶ ἀπόστολοι: 1Kor 15,7; Gal 1,17.19), sőt az ÚR testvéreire (οἱ ἀδελφοὶ τοῦ κυρίου),⁷ és természetesen Péterre (Κηφᾶς).⁸ Ebből a páli utalásból kiderülhet, hogy az apostolok misziói körutakra magukkal szokták vinni feleségüket is, aki akár közvetlen munkatársuknak is számíthatott.⁹ Pál reméli, hogy ezek az érvek hathatósak lesznek, és meggyőzik a korinthusi ellenfeleket. Néhány kutató itt arra is utal, hogy feltételezés szerint az apostoli egyházban még nem honosodott meg a

² Az apostolok meghatározásában mérvadó volt az élő, ill. feltámadott Úrral való személyes találkozás. Vö. ApCsel 1,22; 2,32; 3,15; 4,33. SZABÓ Cs.: *Az első korinthusi levél magyarázata*, UI, Debrecen-Karcag, MRE DK USz, 1991, 48.

³ Ez a feltevés azért is a legvalószínűbb, mert az irodalom sehol nem említi, hogy Pál (Saul) személyesen találkozott volna a földi Jézussal.

⁴ Nem sokkal később ez ellen maga Pál is fog tiltakozni, és ő is lezártnak fogja tekinteni a Krisztussal való külön kapcsolatot (2Kor 5,16–17). Talán azért, mert mások is kihasználták és kihasználhatták ezt a külön utat, és megbízhatatlan inspirációval özőnölhették el az egyházat. Az ilyen veszély ellen Pál tehát lezártnak minősíti Krisztus test szerint ismeretét. Nem tudjuk azonban, hogy Pál ezt az elég messzemenő érvényű, (de logikus) teológiai regulát milyen tekintély alapján mondja ki, és miért éppen akkor?

⁵ Vö. 2Kor 12,1–10.

⁶ A. LINDEMANN: *Der Erste Korintherbrief*, 202.

⁷ „Az ÚR testvérei” azok a személyek, akik Jézusnak vérszerinti rokonai voltak (Mk 3,13–14; 6,3), és a jeruzsálemi gyülekezet tagjaiként nagy tiszteletnek örvendhettek a korai egyházban (Gal 1,19): J. B. SOUČEK, *První epištolá Pavlova Korintským*, 99.

⁸ Péterről tudvalevő volt az egyházban, hogy nő volt: vö. Mk 1,29–31.

⁹ Andreas Lindemann itt utal Andronikus és Junia, ill. Priska és Aquila közös útjakra (vö. Róm 16,3–7), ill. arra a feltételre, hogy egy apostol feleségének természetesen keresztyénnek (ἀδελφὴ; nőtestvér: vö. 1Kor 7,15.39) kellett lennie: A. LINDEMANN: *Der Erste Korintherbrief*, 202.

cölibátus követelménye a vezető egyházi személyek számára, ugyanakkor a gyülekezetek gondoskodtak az apostolok eltartásáról minden további munkakövetelmény nélkül.¹⁰

6–8. vers

Pál kifogásolja, hogy egyes korinthusiak rossz néven veszik azt is, hogy Pál és Barnabás dolgozik. A görög ἐργάζεσθαι tényleges testi munkát jelent. Itt mintha két ellentétes gondolat feszülne egymással: a korinthusiak kifogásolják azt, hogy Pál, apostoli tekintélyével élve, mint misszionárius működik közöttük, és elvárná, hogy a gyülekezet ezért tartsa el őt társaival együtt. Ugyanakkor mintha a gyülekezet kifogásolná azt is, hogy kétkezi munkával is dolgozik Korinthusban, és ugyanakkor lemond bizonyos anyagi természetű (egyházi járandósági?) jogokról. Az exegéták elismerik, hogy a görög szöveg itt nehézkes, és többértelmű magyarázatnak is adhat alapot. Az egészből az lehet a benyomásunk, mintha a korinthusiak egyszerűen mindent kifogásolnának Pálnál: ha ingyen misszionál, és nem fogadja el a gyülekezet adományát életfenn tartására; ha élni akar apostoli jogával, és valamit elvárna a gyülekezettől megélhetéséhez,¹¹ de mintha az is baj lenne, hogy ha a misszionálás mellett még kétkezi munkával is dolgozik, és talán mint sátorkészítő¹² (ApCsel 18,2–3) keres annyit, hogy eltartsa magát, és így nem függ a korinthusiaktól. Ezen kívül felvetődhet még a kérdés, hogy vajon a korinthusiak nem sokallták-e azt, hogy Pál már sok időt töltött városukban, ami pl. vándorprédikátorok esetében megengedhetetlen volt.¹³ Nehéz helyzetben volt az apostol – mert minden miatt bírálták őt. Érvel tehát tovább, és itt az ószövetségi példatárból vagy akár az akkori hétköznapi életből három egészen profán példát vesz segítségül: a katonáskodásról¹⁴ (στρατεύεσθαι), a földművelésről¹⁵ (φυτεύειν) és a pásztorkodásról (ποιμαίνειν): „Ki katonáskodott valaha is a saját zsoldján? Ki ültet szőlőt úgy, hogy nem eszik a termésből? Vagy ki az, aki nyáját legeltet, és nem iszik a nyáj tejéből?” Pál feltételezi, hogy ugyanez érvényes Krisztus szolgálatában is, ami azt jelentené, hogy a megadott példák értelmezését lelki síkra viszi és metaforikusan értelmezi.¹⁶ Bizonyára tudatosította, hogy eddigi érveit valaki túl profán jellegűnek (κατὰ ἄνθρωπον) mondhatja. Ezért siet más argumentumokat is felhozni, és pedig az ószövetségi törvény (νόμος) alapján.¹⁷

9–12. vers

Az Ószövetségből felhozott példák is beszédesek és még nyomatékosabbak, azért is, mert ezek Isten parancsára utalnak, habár Pál úgy hivatkozik rájuk, mint Mózes törvényére (ἐν τῷ Μωυσέως νομῷ γέγραπται). Ez tulajdonképpen legális volt, hiszen sok helyütt az Újszövetségben így szerepel.¹⁸ Ezzel egyrészt arra gondolhatunk, hogy ezek szerint Mózes törvényhozó tekintélye a hellenista gyülekezetekben is respektált volt, ugyanakkor ez az információ jelzésértékű is lehet a számunkra, hogy Pál ellenfelei között jócskán lehettek zsidó származású vagy kötődésű személyek is, akik lecsillapítására Pál szándékosan pont ezt az argumentációt használja. Az apostol tehát felfogásuknak megfelelően idézi az ószövetségi példát 5Móz 25,4-ből argumentációja alátámasztására: „A nyomtató ökör száját ne kösd be.” Ezzel bizonyára saját szolgálata méltó jutalmazására utal, de gondolhatott több más munkatársára és egyházi szolgálatban levő testvérré is.¹⁹ Ezért használ többes számot, amikor kijelenti, hogy ez „értünk íratott meg” (δὲ ἡμᾶς ἐγράφη). S itt újra visszautal a korábbi példája egyikére, amit megkettőz: szántani-csépelni (ἀροτριᾶω, ἀλοᾶω).²⁰ A hangsúly itt bizonyára a reménység alatt (ἐπ’ ἐλπίδι) végzett munkára terelődik, amely feltétele és kedves gyümölcse minden evangelizációs vagy missziói munkának. Mert ha nincs reménység, a munka teherré, sőt nyüggé válhat, amin nem lehet Isten áldása, mert nem

¹⁰ J. B. SOUČEK: *První epistola Pavlova Korintským*, 99.

¹¹ A vándorfilozófusoknál is szokásban volt, hogy a helyi közösség támogatta a filozófusok életfenntartását: A. LINDEMANN: *Der Erste Korintherbrief*, 203.

¹² Pál a sátorkészítő mesterséget először mint minden rabbitanítvány kötelezően elsajátította, majd az ókori kynikus filozófusok mintájára megfelelően használta a missziói körutak alkalmával az önellátására és egyben függetlensége biztosítására: vö. P. LAMPE: Paulus – Zeltmacher, in: *Biblische Zeitschrift* 31 (1987), 256–261. U. SCHNELLE, *Paulus. Leben und Denken*, New York – Berlin, Walter de Gruyter, 2003, 47.

¹³ Vö. pl. a Did 11–12, ill. a rövid tartózkodási időt illetően (Did 11,5).

¹⁴ Vö. Lk 3,14; 2Kor 11,8; Róm 6,23.

¹⁵ Vö. 5Móz 20,6.

¹⁶ Annak ellenére, hogy a megadott példák a hétköznapi élet gyakorlatából valók, nagyon jól igazolják az apostoli egyház gyakorlatát is, és pedig mind terminológiai, mind teológiai és gyakorlati szempontból is, ahogy erre Andreas Lindemann is utal (LINDEMANN: i. m., 203). Ugyanis mind a három kép és annak allegorikus értelmezése gyakori volt az apostoli levelezésben is: a pásztor-juh-nyáj kép (Jn 10,16; 21,16; ApCsel 20,28; Ef 4,11; 1Pt 5,2), a katonáskodás (2Kor 10,3–6; 2Tim 2,3–7), a szőlőmunkás (1Kor 3,6–8).

¹⁷ Itt a νόμος alatt valójában a Tórát kell értenünk. Vö. 1Kor 14,21.

¹⁸ Vö. Lk 2,22; 24,44; Jn 1,45; 7,23; ApCsel 13,38; 15,5; 28,23; Zsid 9,19; 10,28.

¹⁹ Valószínűleg az apostoli egyházban ez bevett gyakorlat lehetett: vö. 1Tim 5,18; 2Tim 2,6.

²⁰ Az argumentációból itt kimarad a „pásztor” és a „szőlőművelő” példája.

örömhöz, hanem inkább keserűséghez vezet, akármilyen „lelki“ módon végeződne. Pál szerint kell tehát a kilátás a jó eredményre nézve és arra, hogy az alkotó részesedik (μετέχειν) az áldásban – még olyan nagy apostol esetében is, amilyen ő volt. Tehát fontos az a tudat, hogy az ő részét igazságtalanul vagy fukar módon nem tagadják meg tőle, és hogy a neki járó jutalmat nem fogja élvezni más. Természetesen ez nem zárja ki azt a lehetőséget, amit aztán Pál használt ki, hogy ő a neki kijáró jogról önként lemond. De tudatában volt annak, hogy ő munkatársaival együtt Korinthusban lelki javakat (τὰ πνευματικά) vetett, és jó lelki munkát végzett. Joggal várhatná el tehát, hogy ezért tisztességes ellátást kapjon, vagy legalább valamit a megélhetésre a korinthusiak földi javaiból (τὰ σαρκικά), ami teste táplálására szolgálhatna. Pál megemlíti, hogy tud róla, hogy másokhoz sokkal bőkezűbbek voltak. Nem lehet tudni, hogy itt a „mások“ (ἄλλοι) alatt Pál esetleg más lelki munkásokra (vándorprédikátorokra) gondol-e, akik jobban „vágódta be“ a korinthusiaknál,²¹ vagy csak általában veszi ezt, és arra gondol, hogy a földi javak arra szolgálnak, hogy azt egymás között elosztva élhessenek belőle nemcsak maguk a termelők, hanem a hozzátartozóik is, sőt közösségük vagy társadalmuk más tagjai is. Ha így van, jogos Pál kérdése: Mi miért nem még inkább (οὐ μᾶλλον ἡμεῖς)? Pál azonban nem akar követelőző lenni, hanem inkább nagyvonalú, és amikor sejti, hogy emiatt megütközés támadhatna Korinthusban, inkább lemondott a maga jogos „jussáról“. Nem akarta ugyanis, hogy emiatt Krisztus evangéliumának hirdetése problémázódna. Az akadályt Pál ἐγκοπὴ-nak²² nevezi, ami gát, (meg)gátolás is lehet. Itt olyan lelki síkra gondolhatott az apostol, ami az emberek gondolkodásának és színvilágának blokkolását jelentheti. Pál maga saját személyével és jussa körüli vitájával nem akar akadály lenni az evangélium továbbadásában vagy Krisztus eljövételében.²³ Ezért inkább visszalép, szerényebb körülményekhez szorítva magát, és vállalva a szegénységet, esetleg az éhezést vagy akár nehezebb kétékezi munkát is, csakhogy profán emberi szükségleteivel a lelki munkát ne gátolja, és Krisztus és az emberek közé – indulataikat borzolván – éket ne verjen.

13–14. vers

A továbbiakban Pál arra az ókorban sokhelyütt bevett és közismert kultikus gyakorlatra utal, amilyen nemcsak a zsidóknál, de a pogány világban is gyakori volt. A példa a szenthely, (ἱερόν: templom, vagy egyenesen szentély) és az oltár (θυσιαστήριον) körüli szolgálatokat végző személyek élelmezési „járandóságának“ (ἐσθίουσιν) analógiáját követi. A templomi szolgálatokat a zsidók között a papok és a lévíták végezték, akiknek pontosan meghatározott „jövedelmük“ volt az áldozati állatokból (4Móz 18,31; 5Móz 18,1–3), amiben részesülhettek (συμμερίζομαι). Pál hivatkozik az Úrra is, aki maga is elrendelte (διατάσσω), hogy az ószövetségi gyakorlathoz hasonlóan „akik az evangéliumot hirdetik, az evangéliumból éljenek“. Pontosan nem tudjuk, hogy ez a parancs mikor és milyen formában történt, hacsak Pál itt nem arra a hagyományra gondolt, amely a tanítványok kiküldetésére vonatkozott (Mt 10,10; Lk 10,7), és amely már előtte is ismert lehetett. Az evangélium-hirdetők (οἱ τὸ εὐαγγέλιον καταγγέλλοντες)²⁴ alatt mindazokat lehet érteni, akik mint apostolok, misszionáriusok vagy más gyülekezeti munkában tevékenykednek, amelynek lényege az evangélium átadása, ill. a tanítás. Ezeknek mind az Úr akarja biztosítani a megélhetésüket az evangéliumi munkából (ἐκ τοῦ εὐαγγελίου ζῆν).

15–18. vers

Pál azonban ezt a lehetőséget nem akarta kihasználni. Pedig megtehetné volna. Ő inkább lemondott erről a jogáról. Hogy most mégis ezt említi, nem azért teszi, hogy álcázza szándékát, és mégiscsak valami fondorlatos úton eszükbe akarná juttatni, hogy mégis juttassanak neki valamit megélhetésére. Nem a saját dolgát akarja pozícióba hozni, hogy így történjen (γένηται) majd a jövőben vele. Ez félreértés lenne, és ez nagyon bántaná őt, mert így valaki félremagyarázná szavait. A félremagyarázásra használt görög kifejezés a κενώω, ami Pál eredeti szavainak és szándékának a megüresítését, hiábavalóvá tételét jelentené. Pál ragaszkodik hozzá, hogy ezt senki (οὐδεὶς) ne tegye, ezért maga is törekszik ezt a gyanút elhárítani. Hogy ezt mennyire komolyan gondolja, nyomatékosítja azzal, hogy még saját halálát sem sajnálná annyira, mint ezt a félreértést: jobb meghalnia (καλὸν μοι μᾶλλον ἀποθανεῖν), mint rossz gyanúban élnie. Az, hogy hirdeti az evangéliumot, számára természetes dolog. Ez nem lehet dicsekvés tárgya. Sőt, Pál ezt kényszernek (ἀνάγκη), azaz felülről való kényszernek és szent szükségnek veszi. Olyan belső kényszernek, amelyben

²¹ Ahogy hivatkozik rájuk pl. a 2Kor 11,20-ban is. Némely teológus próbálja őket megnevezni (pl. Péter, Apollós), vagy a jeruzsálemi gyülekezet hasonló gyakorlatára utalni. Wolfgang SCHRAGE (*Der erste Brief an die Korinther* II, 304) legalkalmasabbnak C. F. G. HEINRICI (*Der erste Brief an die Korinther*, KEK 5, 1896, 276) véleményét találja, aki szerint itt egyszerűen más tanítókra kellene gondolnunk, akik Pál után jöttek Korinthusba (1Kor 3,10), és még az ő idejében is ott voltak.

²² Az ókori kéziratokban itt eltérés van, ill. két olvasat kínálkozik: az ἐγκοπὴ és az ἐκκοπή.

²³ Vö. az apostol félelmét Krisztus második visszajövetelének a visszatartásától (2Thessz 2,6–7: ὁ κατέχων - τὸ κατέχου), amilyen szerepbe bárki belekeveredhet, még az apostol is.

²⁴ J. SCHNIEWIND: καταγγέλλω, in: *TbWNT I* (1957), 68–71.

pl. a próféták éltek,²⁵ amikor az Úr Lelke akár „lökdöste“ is őket az engedelmességre.²⁶ Ez számára élet-sors, sőt életének alapritmusa és értelme, amivel teljesen azonosult. Az lenne a baj (οὐαὶ μοί ἐστιν), ha nem hirdetné az evangéliumot. Hogy Pál milyen bajra gondolt, nem tudjuk, de bizonyára olyanra, amely azokat szokta sújtani, akik engedetlenek az Úrnak.²⁷ És ebbe ő nem akar belekeveredni. Egy érdekes szójá-tékkal (ἐκῶν - ἄκων: önként – nem-önként) kifejti tehát, hogy milyen lenne, ha önként szolgálna – juta-lomért (μισθός: bér, fizetség, jutalom), ill. ha nem önként, hanem mint aki sáfársággal (οἰκονομία) volna megbízva. Pál itt úgy értelmezi saját helyzetét, hogy van ugyan jutalma, csakhogy ő nem anyagi jutalomra gondol, hanem arra, hogy jutalma az, hogy ingyen hirdet(het)i az evangéliumot, és közben kiváltságnak tekinti, hogy tud ebben annyira szabad lenni, hogy az evangélium hirdetéséért (εὐαγγελίζομαι) úgymond nem várja el a honoráriumot, hanem teljesen ingyen szolgál. Ez számára kiváltság, és egyúttal belső sza-badság (ἐξουσία), amihez ragaszkodik akkor is, ha le kell mondania bizonyos előnyökről. Krisztus szolgál-atában azonban nem az előnyök és magán szempontok a döntők, hanem a testvérek mentése.

²⁵ Vö. pl. Ámós (3,8) vagy Jeremiás esetét (20,7-9).

²⁶ Vö. pl. 1Sám 10,6.10; 19,19–24; 1Sám 21,14; 2Kir 3,15; Ézs 8,1; 21, 3-4; Jer 4,19; 20,7; Ez 1,3; 8,1; 37,1; Hós 9,7, stb.

²⁷ Ilyen volt pl. az Ószövetségben Jónás próféta.

Prédikációvázlat

1. Az apostoli szolgálat

Nem mindenki apostol, aki annak tartja magát, és olyan is lehet apostol, akitől ezt mások – valamilyen előre gyártott sémák szerint – előre elvitatják. Az volt igazán apostol, akit az Úr személyesen hívott el, és akit a gyülekezete is elfogadott. Az ilyen szolga egyforma felelősséggel tartozott az Úrnak és az egyháznak. Annak kellett elszámolnia lelki-teológiai aktivitását, és anyagi természetű cselekvését is.²⁸ Az emberek véleménye azonban néha különböző érdekek által befolyásolható (pozitív vagy negatív irányban), és ezért elfogult lehet, de aki látta az Urat, mert szemé-

lyesen találkozott vele, az tudhatja, hogy azon az Úr tartja a szemét. Így számára nem az emberek tetszése a fő iránytű, hanem az Úr „szeme”, amely fogva tart, kötelez, bünbánatra készítet, vagy éppen felszabadít. Aki így látta-látja az Urat, az jobban fogja látni önmagát, munkáját-felelősségét és gyülekezetét is – nem a mások előtti látszat miatt, hanem az Úr miatt.

2. A kritika is az apostolok sorsa

Aki apostolságra vállalkozik, annak számolnia kell azzal, hogy Krisztus szolgálatában és az egyházban nemcsak áldás és rajongás veszi körül, hanem kritika és bántás is. Az emberek tetszése nagyon változékony, és azt lehet hangolni vagy befolyásolni. Aki erre épít, és ezzel méri sikereit, hamar keserűen fog csalatkozni. Az emberek tetszését hamar el lehet veszíteni nemcsak egy hibával vagy botlással, hanem azzal is, ha az Úr kemény szavát tolmácsoljuk, ahogy az ószövetségi próféták is tették. Ez azonban nem populáris dolog. Az is tény, hogy a hallgatók sokszor nem veszik szívesen, ha az igehirdető ilyen értelemben is független: nem tudják őt befolyásolni, és nem nekik engedelmessé válnak. Előbb-utóbb kikezdi őt, hogy markukba vegyék, vagy elűzzék. Az Úr nevében végzett szolgálat azonban túléli ezeket, ha nem az emberekre nézünk, hanem az Úrra, aki elhívott, és meg is tud tartani.

3. A szolgálattevők ellátása is a hit gyümölcset mutatja

Az egyházi szolgálatban korrekt módon kell eljárni azokkal szemben is, akik egész életüket az evangélium szolgálatába állították. Miközben más gyülekezeti tagok a civil életben vagyont gyűjtöttek, társadalmi pozíciókat pályáztak meg, különböző munkahelyi előnyöket élveztek, és szabadon tervezhették szabadságaikat, addig Istennek elkötelezett szolgálói másra figyeltek, és sok mindenről maradtak le. Munkájukat és életorientációjukat nem sajnálják, hiszen a jobbik részt választották maguknak (Lk 10,42). De a gyülekezetek nem hagyhatják őket magukra, és nem lehetnek irántuk szívtelenek, zsugorik vagy irigyek. Ez rossz bizonyítvány lenne az Úr előtt, és a világ előtt is. Biztosítani kell számukra azt, amiből élnek, hogy szükségüket szenvedve ne vete-medjenek rosszra, vagy a keserűség gyökere ne keletkezzen bennük (Zsid 12,15). Alkalmassá kell biztosítani az Urat, hogy Ő táplálhassa őket hozzájuk illő eledellel (Péld 30,8-9). Ugyanis az evangélium és a hit gyümölcsei termik az anyagiakat is, de olykor az anyagiak felajánlásában vagy visszatartásában lehet mérni a hitet és az evangélium komolyan vételét.

4. A jogok, igények és lemondások

Az Úr szerint jogos a nyomtató ököre igénye az eledelre, de az a tapasztalat, hogy a foggal-körömmel kicsikart jog haragot szül, és ez nem használ az evangéliumnak. Nem jó, ha a szolgálattevők és a gyülekezet között huzavona van a jogokat és kötelességeket illetően. A szűkkeblűség vagy majorizálás rossz magokat vet. A legigazibb jogok és legjogosabb igények is meg tudják rontani az Úr ügyét, ha kedvetlenségbe ütköznek. Ha ez olykor fájó is, ilyenkor jobb ezekről lemondani, és abba a hitbe kapaszkodni, hogy az Úr fog gondoskodni szolgálóiról. A reménység pedig nem kesereg, és nem szégyenít meg (Róma), minthogy nincs keserű reménység vagy reménytelen öröm. Érdemes az Urban bízni és tudni, hogy ott, ahol mások fősvényen letakarítják az asztalt Isten emberei előtt, ott az Úr készíti a csodálatos asztalterítést (Zsolt 23,5), és tölti csordultig poharát.

5. A „kényszermunkások” önkéntessége

A szolgálatban különös szorongás van: a kényszer és szabadság között. Mégis Krisztus szolgálói önként vállalják ezt, mert az önként vállalt „kényszermunka” nagy öröm, áldás és gazdag hitélet forrása.²⁹ Különös kényszer ez, ami nélkül nem tudnának igazán élni. Amolyan boldog rabság. Miközben szabadok mindenkitől, mindenkinek szolgálói. S miközben mindenkinek szolgálói, csak Egynek tartoznak engedelmességgel. Annak, aki felől

²⁸ PERES I.: Az evangélium hirdetése a Római Birodalomban, in: *Studia Theologica Debrecinensis* 2 (2009), 35–36.

²⁹ KERESKÉNYI S.: Az örömteli „kényszermunka”, in: *Igazság és Élet* 2 (2008/2), 59–62.

ez a kényszer jön: az Úrtól, aki rájuk tette „édes” igáját (Mt 11,28), amikor elhívta őket. Szabadságból kényszerszolgálatba – kényszerszolgálatban szabadon, önkéntesen. Ki érti ezt? Olykor ők maguk sem. De nem is az a lényeg, hogy értsék. Elég tudni: Hű az, aki elhívta őket (1Kor 1,9). Ezért mindenben lesz erejük abban, Aki megerősíti őket (Fil 4,13). A „kényszerszolgálat” így nem lesz teher, hanem jó illatú áldozat, amelyet szívesen vállalnak az őket megragadó Úrért és egyházáért.